

**Παρουσίαση του έργου από την κ. Εύη Χριστοφιδάκη,
Διευθύντρια Βιβλιοθήκης – Υπηρεσιών Πληροφόρησης και
Τεκμηρίωσης ΔΣΑ**

Στις μέρες μας η ψηφιοποίηση αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την επιβίωση και την ενίσχυση του πολιτισμού, της ιστορίας, της επιστήμης, αλλά και της οικονομικής ανάπτυξης.

Τα αρχεία, οι συλλογές αποτελούν βασικό πνευματικό κεφάλαιο κάθε οργανισμού και ως πηγές επιστημονικής γνώσης, συνιστούν ένα μοναδικό δημόσιο πλούτο.



Ο ρόλος των έργων ή των αντικειμένων που ψηφιοποιούνται, ενισχύεται, αφού η πληροφορία ανευρίσκεται πιο εύκολα και από διαφορετικές πλέον πηγές είναι διαθέσιμη για μελέτη και έρευνα.

Τα βιβλία, τα χειρόγραφα, οι εφημερίδες, οι φωτογραφίες, οι εικόνες, οι χάρτες με τη πάροδο του χρόνου αλλοιώνονται ή και μπορεί να καταστραφούν από κάποιο γεγονός.

Με τη μετάλλαξή τους όμως από την αναλογική μορφή σε ψηφιακό αντίγραφο, οι πολύτιμες πληροφορίες που περιλαμβάνουν, περισώζονται.

Σαν αποτέλεσμα, έχουμε ένα έργο το οποίο μπορεί **να επεξεργασθεί, να αποθηκευτεί, να μεταφερθεί** και με την βοήθεια της ψηφιακής τεχνολογίας, του ηλεκτρονικού υπολογιστή, **να παρουσιασθεί και να διαδοθεί.**

Σημαντικό ρόλο σ' αυτή την κατεύθυνση, αναλαμβάνουν **οι ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ**, οι οποίες αποτελούν συστήματα που υλοποιούν υπηρεσίες πληροφόρησης.

Όσο προχωρά η τεχνολογική εξέλιξη, όσο οι απαιτήσεις των χρηστών μεγαλώνουν, τόσο αυξάνονται και οι **ρυθμοί εξέλιξης** των ψηφιακών βιβλιοθηκών και καθίστανται συχνότερες οι αναπροσαρμογές τους και η ανάγκη ανάπτυξης παραπέρα των υπηρεσιών που προσφέρουν.



Η Βιβλιοθήκη του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών ως υπηρεσία Νομικής Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης, **που υποστηρίζει** καθημερινές πρακτικές και ζωτικές λειτουργίες του Συλλόγου, **που ενισχύει** την ερευνητική και επιστημονική δουλειά των μελών του και γενικότερα του νομικού κόσμου, ανέλαβε να στηρίξει την ψηφιοποίηση και τεκμηρίωση του πολύτιμου Αρχείου που διαθέτει ο Σύλλογος.

Για το σκοπό αυτό, διαμόρφωσε μια ψηφιακή βιβλιοθήκη η οποία περιλαμβάνει κατ' εξοχή το ΨΗΦΙΑΚΟ ΑΡΧΕΙΟ του ΔΣΑ.

Έτσι, στα πλαίσια του έργου που ανετέθη στα Αρχεία Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας, **έγινε η ψηφιοποίηση των χειρόγραφων τόμων των πρακτικών**, οι οποίοι περιλαμβάνουν όλες τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου **από την ίδρυσή του το 1909 έως το 1975.**

Από την Α΄ Συνεδρίαση της 2ας Μαρτίου 1909, μέχρι και τις πρώτες συνεδριάσεις της μεταπολίτευσης.

Επίσης προχώρησε η ψηφιοποίηση **εκδόσεων του Συλλόγου και σπάνιου έντυπου υλικού** που διαθέτει η βιβλιοθήκη καθώς και φωτογραφικού υλικού από τις ποικίλες δραστηριότητες του Συλλόγου, κατά την ιστορική του διαδρομή.

Τα Ψηφιακά Αρχεία των Πρακτικών του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν τη μορφή tif και pdf και το φωτογραφικό υλικό jpg.



Στον ιστότοπο της Βιβλιοθήκης, στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.dsalib.gr στα πλαίσια του ψηφιακού αρχείου δημιουργήθηκαν τρεις Βάσεις Δεδομένων.

Η πρώτη περιλαμβάνει τα **Πρακτικά του Διοικητικού Συμβουλίου**.

Ψηφιοποιήθηκαν συνολικά, 55 τόμοι Πρακτικών, που αποτελούνται από πάνω από **18.000 χειρόγραφες σελίδες** και αντιστοιχούν σε περίπου 22.000 εικόνες.

Πιο συγκεκριμένα :

- Σχεδόν 17.000 σελίδες, που αντιστοιχούν σε πάνω από 20.000 εικόνες, και περιλαμβάνουν το **πλήρες κείμενο των πρακτικών του Διοικητικού Συμβουλίου, περιόδου 1909-1975**
- Σχεδόν 1.000 σελίδες, που αντιστοιχούν σε πάνω από 1.100 εικόνες, **πρακτικά Γενικών Συνελεύσεων** περιόδου **1910-1937**
- και 623 σελίδες στις οποίες καταγράφονται **οι προσκλήσεις** για τις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου **περιόδου 1961-1978**

Όλες αυτές οι χειρόγραφες σελίδες **συγκροτούν τις 2.969** συνεδριάσεις της περιόδου 1909-1975 από τις οποίες

- οι **2.764** είναι συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και
- οι **205** Γενικών Συνελεύσεων.

Για κάθε ξεχωριστή συνεδρίαση, δημιουργήθηκαν **Δελτία τεκμηρίωσης**, τα οποία ανάμεσα στ' άλλα περιλαμβάνουν, την ημερομηνία της συνεδρίασης, τα μέλη του ΔΣ, συμμετέχοντες, τους προεδρεύοντες, διάφορες σημειώσεις, καθώς και **τα θέματα που απασχολούν κάθε συνεδρίαση**.

Η εξαντλητική νομική επεξεργασία και τεκμηρίωση κάθε συνεδρίασης, είχε σαν αποτέλεσμα την **δημιουργία αναλυτικών ευρετηρίων θεματικών όρων**, τα οποία περιλαμβάνουν 5.200 όρους, λέξεις-κλειδιά και πάνω από 1.500 θέματα-ονόματα, μελών Διοικητικού Συμβουλίου, Πειθαρχικού κ.ά.

Με τη δημιουργία παραπέρα **καταλόγων καθιερωμένων όρων**, δίνεται η δυνατότητα στο χρήστη να έχει πρόσβαση στο υλικό, **αναζητώντας με πολλούς τρόπους**, είτε με ονόματα, (Πρόεδρος, Γραμματέας, μέλη Δ.Σ.), είτε με θέματα λέξεις-κλειδιά, με έτος συνεδρίασης κλπ.

Η αναζήτηση και ανάκτηση της πληροφορίας μέσω του ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ γίνεται **σ' ένα εύκολο και φιλικό, web περιβάλλον**.

Οι εφαρμογές τεκμηρίωσης στηρίχτηκαν στο πρόγραμμα **Advance**, που χρησιμοποιεί η Βιβλιοθήκη **στην καταλογογράφηση και τεκμηρίωση του υλικού**, με προσαρμογή στις ανάγκες του ψηφιακού αρχείου και κωδικοποίηση των στοιχείων σύμφωνα με το Unimarc, διεθνές πρότυπο καταχώρισης εγγραφών.

Στη διάθεση των χρηστών είναι **όλα τα στοιχεία και τεκμήρια των συνεδριάσεων** όπως ονόματα μελών ΔΣ, θέματα που απασχολούν την κάθε συνεδρίαση κλπ.

Πρόσβαση στο πλήρες κείμενο των πρακτικών, υπάρχει **σε επιλεγμένες συνεδριάσεις**, οι οποίες δεν αναφέρονται σε πειθαρχικά ζητήματα ή σε άλλα προσωπικά δεδομένα, **καλύπτουν όμως ενδεικτικά**, όλες τις περιόδους δράσης του Συλλόγου, σημαντικές στιγμές, θέσεις και παρεμβάσεις του, είτε για κοινωνικά και εθνικά θέματα, είτε για επαγγελματικά προβλήματα και ζητήματα απονομής της δικαιοσύνης.

Οι δραστηριότητες του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, όπως αποτυπώνονται στα πρακτικά του Διοικητικού Συμβουλίου **ήταν πολύπλευρες**.

Από την πρώτη στιγμή της ίδρυσης του, λειτουργεί **ως σύμβουλος της εκτελεστικής εξουσίας**, με σημαντική συμβολή στο νομοθετικό έργο, με γνωμοδοτήσεις και εισηγήσεις, με προτάσεις νόμων και σχέδια υπουργικών αποφάσεων.

Ξεχωρίζει η ενεργή παρουσία του στα μεγάλα εθνικά και κοινωνικά θέματα.

Πρωτοστατεί με επιμονή και ένταση στην **επίλυση προβλημάτων της δικαιοσύνης**. Διατυπώνει εξαρχής προτάσεις για την ταχύτερη και καλύτερη απονομή της δικαιοσύνης.

Συνεχείς είναι οι προσπάθειες, για την επίλυση του κτιριακού προβλήματος και την ανέγερση Δικαστικού Μεγάρου στην Αθήνα, για τη συμπλήρωση των κενών θέσεων δικαστών και δικαστικών υπαλλήλων, τη δημιουργία **διοικητικών δικαστηρίων**, την καθιέρωση ωραρίου λειτουργίας των δικαστηρίων.

Από την πρώτη περίοδο λειτουργίας του, οργανώνει το **Πειθαρχικό Συμβούλιο**, το **Μητρώο**, τη **Βιβλιοθήκη**.

Ο Κώδικας των Δικηγόρων, ζητήματα **αμοιβών** και **φορολόγησης** αντιμετωπίζονται με επιμονή και σταθερότητα.

Τα **συνταξιοδοτικά δικαιώματα** και η **περίθαλψη** είναι κύριες στοχεύσεις του. Η ίδρυση του Ταμείου Συντάξεων Νομικών, το Ταμείο Περιθαλψης, το Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων, η δημιουργία ιδιόκτητων πολυϊατρείων, η θέσπιση επικουρικής σύνταξης και τόσα άλλα κυριαρχούν στις συζητήσεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η προαγωγή του νομικού πολιτισμού της χώρας και η επιστημονική θωράκιση των μελών του, βρίσκονται πάντα στο κέντρο της προσοχής του. Η έκδοση του Νομικού Βήματος και του Κώδικα Νομικού Βήματος, **η διοργάνωση διαλέξεων και επιστημονικών συνεδρίων**, η συμμετοχή σε διεθνείς συναντήσεις, **η διεξαγωγή διαγωνισμών για νομικά θέματα**, στο όνομα συνήθως διακεκριμένων νομικών και μελών του Συλλόγου, αποτελούν ξεχωριστές δραστηριότητες.

Στα πρακτικά του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών αποτυπώνονται **αδιάλειπτα** από το 1^ο έτος της ίδρυσής του, το 1909, **όλοι οι προϋπολογισμοί, οι οικονομικοί απολογισμοί και ισολογισμοί** καθώς και **ετήσιες εκθέσεις πεπραγμένων**, επιτρέποντας τον πλήρη έλεγχο της οικονομικής του διαχείρισης και αποτελώντας μια μοναδική πηγή σήμερα, για κάθε ιστορικό.

Η στέγαση του σε ιδιόκτητα γραφεία, η διαχείριση της ακίνητης περιουσίας του, η φροντίδα για το προσωπικό και τους συνεργάτες του, αποτελούν σταθερό μέλημα του Συλλόγου.

Τα Πρακτικά του Διοικητικού Συμβουλίου, σε συνδυασμό και με τις μελέτες που έχουν εκδοθεί «Η ιστορία του ΔΣΑ» του επιτίμου Προέδρου κ. Ευάγγελου Μαχαίρα και το «Δικηγορείν εν Αθήναις» της επιτίμου δικηγόρου και ιστορικού κ. Λύντιας Τρίχα, μας επιτρέπουν να παρατηρήσουμε **όχι μόνο την ιστορία του Συλλόγου** αλλά και τη σύγχρονη ελληνική πολιτική και κοινωνική ιστορία. Αποτελούν ένα σημαντικό εργαλείο για τον ιστορικό εν γένει και όχι μόνο του δικαίου.

Η δεύτερη βάση δεδομένων που δημιουργήθηκε στα πλαίσια του Ψηφιακού Αρχείου, περιλαμβάνει **έντυπο υλικό του Δικηγορικού Συλλόγου** καθώς και **σπάνιες εκδόσεις** που διαθέτει η βιβλιοθήκη.

Ψηφιοποιήθηκαν σχεδόν 9.500 σελίδες από 75 έγγραφα και βιβλία, με πλήρη τεκμηρίωση και θεματικά ευρετήρια.

Ανάμεσα σ' αυτά ξεχωρίζουν :

Εγκύκλιοι του Συλλόγου προς τα μέλη του, αρκετές της δεκαετίας του 1930, **Πρακτικά** Συνεδρίων Δικηγορικών Συλλόγων, ξεκινώντας από το Α' συνέδριο, **Διαλέξεις** κατά κύριο λόγο της δεκαετίας του 1960, **Κανονισμοί** συνεδριάσεων, **Ο εσωτερικός κανονισμός** λειτουργίας του 1909, καθώς και «**Περιοδικόν**» του Συλλόγου, τεύχη των ετών 1884 και 1886, το οποίο και θεωρείται ο πρόδρομος του Νομικού Βήματος.

Επίσης έγινε ψηφιοποίηση :

της επετηρίδας του Συλλόγου, του έτους 1927, καθώς και

αρκετών **πρωτότυπων διδακτορικών διατριβών του προηγούμενου αιώνα.**

Ενδεικτικά αναφέρουμε, διατριβές του 1883 όπως: περί εντολής, δωρεάς, νομίμου μοίρας, εφέσεως, καταλογισμού, ελαττώσεως του αριθμού των δικών και ταχείας απονομής της δικαιοσύνης και άλλες.

Δημιουργήσαμε έτσι **τη βάση μιας Ψηφιακής Συλλογής εκδόσεων και τεκμηρίων του Συλλόγου**, με σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης και εμπλουτισμού της.

Παράλληλα, έχοντας υπόψη μας, ότι, το βασικότερο ίσως κριτήριο επιλογής των έργων για ψηφιοποίηση, **αποτελούν τα ζητήματα και οι περιορισμοί που τίθενται λόγω πνευματικών δικαιωμάτων**, ξεχωρίσαμε, σπάνια βιβλία που διαθέτει η βιβλιοθήκη και που μέχρι σήμερα **δεν είχαν ψηφιοποιηθεί** από άλλον οργανισμό **καθώς και έντυπα** τα οποία προσκτήθηκαν απ' άλλους φορείς, όπως το Ελληνικό Λογοτεχνικό Ιστορικό Αρχείο (ΕΛΙΑ).

Έτσι ο ενδιαφερόμενος ερευνητής σήμερα έχει στη διάθεσή του: **την εξάβιβλο του Αρμενόπουλου**, έκδοση του 1793 καθώς και την έκδοση του 1835, Νομοθεσία της Κρητικής Πολιτείας, **τον Πολιτικό Κώδικα του Ηνωμένου Κράτους των Ιονίων Νήσων** του έτους 1851, τη Σαμιακή Νομοθεσία, καθώς και **πληροφοριακά έργα** όπως τον «Οδηγό των Νομικών της Ελλάδος, του έτους 1937», το «Πανελλήνιον ευρετήριο δικηγόρων-συμβολαιογράφων και δικαστικών κλητήρων 1940-1942» και πολλά άλλα.

Τέλος συγκροτήθηκε μια τρίτη βάση δεδομένων το **«Φωτογραφικό Αρχείο»** που περιλαμβάνει έγγραφα, **δραστηριότητες** του Συλλόγου για την περίοδο έως το 1975, πορτραίτα επιφανών νομικών, των μελών του Α' Διοικητικού Συμβουλίου καθώς και όλων των Προέδρων του Δ.Σ.Α.

Το τελευταίο διάστημα, με την καθημερινή και αμέριστη υποστήριξη της Διοίκησης, προχωρούμε στην αναβάθμιση της ιστοσελίδας της Βιβλιοθήκης στο διαδίκτυο.

Δημιουργούμε ένα σύγχρονο, πιο πλούσιο και χρηστικό ιστότοπο με νέες υπηρεσίες και μοντέρνο σχεδιασμό.

Η Διοίκηση του Συλλόγου, στους αμέσως επόμενους δύο μήνες, θα παραδώσει στο νομικό κόσμο της χώρας, μια νέα πιο δυναμική Υπηρεσία Νομικής Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης, που θα περιλαμβάνει όλες τις υπηρεσίες της ηλεκτρονικής βιβλιοθήκης του Συλλόγου. Σήμερα αναδείξαμε εδώ τις εφαρμογές του Ψηφιακού Αρχείου, μέσα από το νέο σχεδιασμό της ιστοσελίδας της Βιβλιοθήκης.

Έτσι **η ψηφιακή βιβλιοθήκη** του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών θα έχει την πόρτα της πάντα ανοιχτή, 24 ώρες το είκοσι τετράωρο, χωρίς να απαιτείται φυσική

παρουσία, **με την πληροφορία πάντα διαθέσιμη** και με τη δυνατότητα εύκολης, γρήγορης και πολλαπλής πρόσβασης.

Θα μου επιτρέψετε σ' αυτό το σημείο να σταθώ, στην εξαιρετική συνεργασία με τον υπεύθυνο συντονιστή του έργου από τα Αρχεία Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας, ιστορικό, λέκτορα του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Βαγγέλη Καραμανωλάκη και να συγχαρούμε όλους τους συντελεστές του έργου. Τους επιστημονικούς συνεργάτες των ΑΣΚΙ, ιστορικούς κ. Μάνο Αυγερίδη, κα. Ιωάννα Βόγλη, κα. Αγγελική Χριστοδούλου, την βιβλιοθηκονόμο κα. Πολίνα Ιορδανίδου και την αρχειονόμο κα. Άντα Κάπολα, που με υπευθυνότητα, με περισσή επιμέλεια και μεθοδικότητα ξεδίπλωσαν τις επιστημονικές τους γνώσεις και ανέδειξαν όλο τον ιστορικό πλούτο που περιλαμβάνουν οι συνεδριάσεις του Συλλόγου.

Να σημειώσω τη σταθερή και πολύ καλή συνεργασία με τον κ. Γιώργο Βουγιουκλή, Τεχνικό Διευθυντή της Εταιρείας Elidoc που μαζί με τους συνεργάτες του, υποστήριξαν την υλοποίηση των εφαρμογών του προγράμματος.

Να ευχαριστήσω θερμά τη συνάδελφο Δικηγόρο κα. Ζωή Κατσέτου για την αναντικατάστατη συμβολή της στη νομική επεξεργασία και τη δημιουργία ευρητηρίων θεματικών όρων.

Ιδιαίτερα θέλω να αναφερθώ στο προσωπικό της Βιβλιοθήκης και στενούς συνεργάτες στη μεγάλη προσπάθεια που έγινε, την κα. Ζέφη Τσομή, βιβλιοθηκονόμο, που είχε την ευθύνη των εφαρμογών των Πρακτικών και του έντυπου υλικού και τον κ. Θανάση Μινάρδο, βιβλιοθηκονόμο που είχε την ευθύνη του Φωτογραφικού Αρχείου και της ειδικής έκδοσης για το «Ψηφιακό Αρχείο» που πρόσφατα κυκλοφόρησε.

Είμαι σίγουρη, ότι η καθημερινή και υπεύθυνη προσπάθεια όλων, εδώ και δύο χρόνια, έφερε τα σημερινά αποτελέσματα.

Ο δρόμος δεν ήταν εύκολος! Όμως πιστέψαμε σ' αυτό!

Τους ευχαριστούμε όλους θερμά!

Τελειώνοντας,

Είναι σε όλους γνωστό ότι, **η δράση του Συλλόγου συνδέθηκε άρρηκτα με τα πρόσωπα που ανέλαβαν να τον εκπροσωπήσουν συμμετέχοντας στο Διοικητικό του Συμβούλιο**. Οι περισσότεροι από αυτούς συμμετείχαν ενεργά στην πολιτική και κοινωνική ζωή της χώρας, σε πλήθος πολιτιστικών, κοινωνικών και επιστημονικών δραστηριοτήτων. Ανάμεσά τους περιλαμβάνονται διακεκριμένοι νομικοί, οι οποίοι συνέδεσαν τη ζωή τους με την προάσπιση των ατομικών και συλλογικών δικαιωμάτων.

Σ' όλη αυτή την πορεία, των εκατό και πλέον χρόνων δράσης, το Σύλλογο εκπροσωπούν 25 Πρόεδροι, με πρώτο τον Κων/νο Έσσλιν. Οι 21 απ' αυτούς εκλεγμένοι από το δικηγορικό σώμα.

Σήμερα με την δημιουργία του «Ψηφιακού Αρχείου» του ΔΣΑ ανοίγουμε **ένα παράθυρο** στο μέλλον.

Συνδέουμε το παρελθόν με το παρόν, την ιστορία με το σήμερα και τις προοπτικές του **Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών**.